

altenpflege.de Edition

Podręczniki skrócone do kształcenia opiekunów - Specjalizacja opieka nad osobami starszymi

Theo Ahrens

Wprowadzenie do etyki opieki

presented by

YES
ARCH
ITEC
TURE.

Dane bibliograficzne

Theo Ahrens – Krótkie biografie

Theo Ahrens, urodzony w 1979 roku w pobliżu Monachium, jest nauczycielem zawodów pielęgniarstwa i zaangażowanym pedagogiem pielęgniarstwa. Po odbyciu roku wolontariatu socjalnego w szpitalu ukończył szkolenie w zakresie zdrowia i pielęgniarstwa i zdobył cenne doświadczenie zawodowe na oddziale intensywnej opieki medycznej. Napędzany chęcią przekazywania wiedzy, studiował pedagogikę pielęgniarstwa i rozpoczął pracę jako nauczyciel w szkole zawodowej w Monachium w 2009 roku. Theo jest znany ze swoich praktycznych i empatycznych zajęć, którymi przygotowuje przyszłych pracowników pielęgniarstwa do ich wymagającego zawodu. Prywatnie mieszka z żoną i dwójką dzieci w Berlinie i pracuje wolontariacko na rzecz poprawy warunków kształcenia pielęgniarstwa.

Ten krótkie podręcznik został stworzony na podstawie programów nauczania jego lekcji przy użyciu K.I. Tłumaczenie zostało wykonane automatycznie.

Wydane przez altenpflege.de

Cena DE/AT: 3,90 €

CH: 5 Fr

Copyright 2024 altenpflege.de

Sugestie i uwagi prosimy kierować na adres team@altenpflege.de.

1/1-2412181523

Spis treści

1 Wprowadzenie do etyki opieki	4
1.1 Definicja etyki w opiece	4
1.2 Znaczenie etyki w postępowaniu ze śmiercią i umieraniem	4
1.3 Cele refleksji etycznej w opiece nad osobami starszymi	5
1.4 Odpowiedzialność zawodowa i rola personelu pielęgniarstwa w procesie umierania	6
2 Podstawy etyki i moralności	7
2.1 Definicje pojęć	7
2.2 Etyczne zasady w opiece. . . .	7
2.3 Teorie etyczne	8
2.4 Etyczne podejmowanie decyzji w codziennej opiece. . . .	9
3 Radzenie sobie z umieraniem i śmiercią w opiece nad osobami starszymi	10
3.1 Umieranie jako część cyklu życiowego	10
3.2 Fazy umierania według Elisabeth Kübler-Ross	11
3.3 Znaczenie towarzyszenia w umieraniu w opiece nad osobami starszymi	12
3.4 Role i zadania personelu pielęgniarstwa w opiece paliatywnej	12
3.5 Postrzeganie umierania i śmierci	13
4 Etyczne wyzwania w opiece paliatywnej w opiece nad osobami starszymi	15
4.1 Postępowanie z autonomią pacjenta	15
4.2 Etyczne dylematy w opiece paliatywnej	16
4.3 Radzenie sobie z życzeniami pacjentów	17
4.4 Paliatywna sedacja: definicja, aspekty etyczne i podejmowanie decyzji	18
4.5 Wsparcie przy sporządzaniu dyspozycji pacjenta i pełnomocnictwa na wypadek niesprawności	19
5 Opieka paliatywna w praktyce opieki nad osobami starszymi	20
5.1 Opieka hospicyjna i paliatywna w opiece nad osobami starszymi	20
5.2 Komunikacja z umierającymi	21
5.3 Towarzyszenie rodzinie i bliskim	21
5.4 Rytuały, aspekty religijne i kulturowe przy umieraniu	22
5.5 Pierwsze działania po śmierci	23
6 Podstawy prawne dotyczące obchodzenia się z umieraniem i śmiercią	25
6.1 Prawo do samostanowienia i oświadczenie pacjenta o woli. . . .	25
6.2 Prawne wymogi dotyczące opieki paliatywnej starszych osób	26
6.3 Przepisy prawne dotyczące opieki nad zmarłymi	27
6.4 Różnice między towarzyszeniem w umieraniu a aktywną i pasywną eutanazją	28
6.5 Aspekty prawne opieki paliatywnej. . . .	28
7 Psychologiczne aspekty umierania, śmierci i żałoby	30
7.1 Przetwarzanie umierania i śmierci	30
7.2 Radzenie sobie z własną skończonością	30
7.3 Emocjonalne obciążenie i samoopieka personelu opiekuńczego	31
7.4 Superwizja i możliwości wsparcia dla opiekunów. . . .	32
7.5 Radzenie sobie ze smutkiem u mieszkańców, krewnych i opiekunów	33
8 Kulturowe i religijne wymiary umierania i śmierci	35
8.1 Rytuały śmierci w różnych religiach	35
8.2 Kulturowe szczególności w obchodzeniu się z umieraniem i śmiercią	36
8.3 Wsparcie religijne w opiece paliatywnej	37
8.4 Etyczne wyzwania w uwzględnianiu religijnych życzeń pacjentów	37
9 Eutanazja - Perspektywy etyczne i prawne	39
9.1 Definicje: Aktywna, pasywna i pośrednia eutanazja	39
9.2 Etyczne argumenty za i przeciw eutanazji	39
9.3 Stan prawny dotyczący eutanazji	40
9.4 Rola personelu medycznego przy podejmowaniu decyzji o eutanazji	41
10 Przykłady z praktyki i studia przypadków	43
10.1 Studia przypadków dotyczące konfliktów etycznych w opiece paliatywnej	43
10.2 Refleksja nad trudnymi sytuacjami w praktyce	44
10.3 Strategie rozwiązywania dylematów etycznych	45

1 Wprowadzenie do etyki opieki

1.1 Definicja etyki w opiece

Etka w opiece odnosi się do stosowania zasad moralnych i wartości w opiece nad ludźmi, zwłaszcza starszymi i potrzebującymi opieki. Ta dyscyplina wymaga refleksji nad tym, co uważa się za słuszne lub niesłuszne, dobre lub złe, i prowadzi pracowników opieki przy podejmowaniu decyzji oraz w codziennym działaniu.

Centralnym elementem etki opieki jest godność człowieka. Pracownicy opieki są zobowiązani szanować i chronić tę godność, niezależnie od stanu czy okoliczności osoby wymagającej opieki. Obejmuje to uznanie wyjątkowości każdej osoby oraz zapewnienie szacunku i autonomii.

Zaufanie jest kolejnym fundamentalnym aspektem. Zaufana relacja między pracownikiem opieki a osobą potrzebującą opieki jest niezbędna i wymaga niezawodności, empatii oraz integralności. Etka w opiece oznacza również podejmowanie odpowiedzialności i składanie relacji ze swoich działań, zwłaszcza w sytuacjach moralnie wyzywających.

Etka opieki obejmuje także zasadę sprawiedliwości. Oznacza to uczciwą dystrybucję zasobów i równe traktowanie wszystkich ludzi. Pracownicy opieki muszą uważać, by nie działać dyskryminująco i odpowiednio uwzględniać potrzeby wszystkich potrzebujących opieki.

Ponadto, etyczna refleksja w opiece musi również integrować zasady troski i nieszkodzenia. Bezpieczeństwo i dobrostan odbiorców opieki są najważniejsze, a wszystkie działania powinny dążyć do unikania szkód i zapewnienia jak najlepszej pomocy.

Te zasady etyczne nie są sztywnymi regułami. Wymagają od pracowników opieki ciągłej refleksji i dostosowania do każdego indywidualnego przypadku. Etka opieki jest trwałym zobowiązaniem do etycznie ugruntowanej praktyki opiekuńczej oraz do osobistego rozwoju moralnego w zawodzie.

1.2 Znaczenie etyki w postępowaniu ze śmiercią i umieraniem

Etka w postępowaniu z umieraniem i śmiercią wymaga uważnej i pełnej szacunku praktyki opieki. Ostatnie fazy życia człowieka mają ogromne znaczenie emocjonalne i etyczne. W tych momentach personel opiekuńczy musi zrozumieć i respektować potrzeby umierających, nie naruszając ich autonomii.

Napięcie pomiędzy pragnieniem przedłużenia życia a akceptacją naturalnego procesu umierania wymaga od pracowników opieki etycznie uzasadnionego podejmowania decyzji. Trudności pojawiają się, gdy różne wyobrażenia i życzenia pacjentów, bliskich i zespołu medycznego ścierają się ze sobą. Tutaj zadaniem opieki jest znalezienie kompromisu, który zachowa godność umierającego i jednocześnie uwzględni wyobrażenia wszystkich zaangażowanych.

Centralnym wyzwaniem etycznym jest postępowanie z bolesnymi objawami pod koniec życia. Istotne są tutaj zasady opieki paliatywnej, które z jednej strony mają na celu łagodzenie bólu i cierpienia, z drugiej zaś strony muszą respektować podstawową potrzebę pacjenta dotyczącą godnego i samodzielnego umierania. Pracownicy opieki muszą rozważyć, w jakim stopniu działania medyczne nadal są zgodne z wartościami etycznymi opieki, czy też ingerują w naturalne umieranie.

Etyczna refleksja nie ogranicza się tylko do pacjentów, ale rozciąga się również na włączenie bliskich. Ich uwzględnianie, traktowanie ich lęków i zmartwień poważnie oraz branie ich pod uwagę w procesie podejmowania decyzji jest kluczowe dla etycznie odpowiedzialnej opieki. Jednocześnie pracownicy opieki nie mogą zapominać o dostrzeganiu i adresowaniu własnych granic moralnych i emocjonalnych.

Podsumowując, etyka w postępowaniu z umieraniem i śmiercią wymaga wrażliwej równowagi pomiędzy troską, szacunkiem i autonomią, która bierze pod uwagę zarówno umierającego, jak i jego otoczenie. Empatia i kompetencje etyczne są tutaj niezbędnymi elementami praktyki opieki.

1.3 Cele refleksji etycznej w opiece nad osobami starszymi

Cele refleksji etycznej w opiece nad osobami starszymi można zidentyfikować w kilku obszarach, z których każdy ma na celu poprawę jakości opieki i wspieranie personelu pielęgniarstwa. Przede wszystkim refleksja etyczna promuje świadomość wyzwań moralnych w codziennej pracy pielęgniarstwa. Personel pielęgniarstwa ma możliwość sprawdzenia i wyjaśnienia swojego rozumienia wartości, co pomaga im podejmować świadome decyzje.

Poprzez refleksję etyczną wspiera się podejmowanie decyzji w skomplikowanych sytuacjach. Przy tym uwzględnia się różne perspektywy, aby dojść do zrównoważonego i sprawiedliwego osądu. Refleksja umożliwia więc stworzenie przestrzeni moralnej dla decyzji, które są w najlepszym interesie odbiorców opieki.

Kolejnym celem jest promocja profesjonalnej integralności. Personel pielęgniarstwa uczy się, jak pomimo zewnętrznych nacisków może zachować swoje etyczne przekonania. To wzmacnia świadomość odpowiedzialności zawodowej i własnego działania moralnego.

Refleksja etyczna przyczynia się do wzmocnienia dialogu interprofesjonalnego. W pracy zespołowej można przedyskutować różne stanowiska etyczne, co poprawia współpracę i promuje wspólne etyczne zrozumienie w kontaktach z pacjentami.

Ponadto refleksja etyczna podnosi jakość relacji opiekuńczej. Dzięki świadomemu zastanawianiu się nad własnym działaniem personel pielęgniarstwa może bardziej empatycznie i z szacunkiem postępować wobec odbiorców opieki, co wzmacnia zaufanie między obiema stronami.

Na koniec refleksja etyczna wspiera osobisty rozwój personelu pielęgniarstwa. Zachęca do rozpoznawania i pokonywania własnych uprzedzeń, wspiera rozwijanie empatii i tworzy przestrzeń na ciągłą naukę i rozwój w kontekście zawodowym.

Te cele pokazują, że refleksja etyczna nie jest tylko narzędziem do przetrwania w trudnych sytuacjach, ale także motorem rozwoju praktyki pielęgniarstwa i tożsamości zawodowej.

1.4 Odpowiedzialność zawodowa i rola personelu pielęgniarstwa w procesie umierania

Personel opiekuńczy w placówkach opieki nad osobami starszymi ponosi odpowiedzialność za to, aby proces umierania przebiegał możliwie godnie i z szacunkiem. Ich rola wymaga wysokiej wrażliwości na fizyczne, emocjonalne i duchowe potrzeby umierających. Do zadań tych należy łagodzenie bólu i innych uciążliwych objawów poprzez odpowiednią opiekę paliatywną. Należy przy tym zachować równowagę między łagodzeniem bólu a świadomością, aby respektować wolę pacjentów.

Personel opiekuńczy pełni rolę głównych konsultantów i mediatorów między uczestnikami procesu umierania, w tym rodziną i zespołem interdyscyplinarnym. Muszą zapewniać jasną i empatyczną komunikację, aby zmniejszać niepewność i lęki. Kolejną odpowiedzialnością jest wspieranie pacjentów i ich bliskich w podejmowaniu decyzji, zwłaszcza w kwestiach dotyczących końca życia, takich jak dyspozycja pacjenta czy działania paliatywne.

Dzięki trosce o psychiczne i emocjonalne wsparcie umierających, personel opiekuńczy przyczynia się również do definiowania i zachowania autonomii pacjentów. Oznacza to szacunek dla życzeń osób zainteresowanych, o ile to możliwe, nawet jeśli nie są one zgodne z wyobrażeniami personelu opiekuńczego czy rodziny.

Ponadto, personel opiekuńczy jest zobowiązany do refleksji nad własnymi obciążeniami etycznymi i emocjonalnymi. Regularne superwizje i wymiana doświadczeń w zespole mogą pomóc w zachowaniu własnej moralności i stabilności emocjonalnej. Do ich obowiązków należą również zadania organizacyjne, takie jak koordynacja opieki nad umierającym i dokumentacja całego procesu.

Tylko poprzez integrację empatii, świadomości etycznej i kompetencji zawodowych, personel opiekuńczy może w pełni sprostać swojej odpowiedzialności w procesie umierania. Ich działania wpływają nie tylko na przebieg umierania, ale także na pamięć bliskich o tym wrażliwym okresie życia.

2 Podstawy etyki i moralności

2.1 Definicje pojęć

Etyka oznacza filozoficzne rozważanie nad moralnym postępowaniem. Analizuje i ocenia ludzkie zachowanie. Celem jest opracowanie wytycznych dla dobrego i sprawiedliwego działania. Etyka pyta: Co powinienem zrobić? Czym jest dobro?

Moralność opisuje istniejące zasady i wartości w społeczeństwie. Obejmuje normy, czyli wiążące wytyczne postępowania, które mają znaczenie dla życia społecznego. Moralność określa, co jest uważane za słuszne lub niesłuszne.

Wartości to podstawowe wyobrażenia o tym, co w społeczeństwie uznawane jest za pożądane lub godne dążenia. Wpływają na nasze postępowanie i myślenie. Przykłady to szacunek, sprawiedliwość, troska.

Normy to konkretne zasady postępowania, zazwyczaj sformalizowane i powszechnie uznawane. Wywodzą się z wartości. Określają, jak ludzie powinni postępować w określonych sytuacjach. Przykłady to prawo lub etyka zawodowa.

Zrozumienie tych pojęć stanowi podstawę dla etycznych rozważań w opiece.

2.2 Etyczne zasady w opiece.

Etyczne zasady oferują orientację w codziennej pracy pielęgnacyjnej i wspierają dobro osób, którymi się opiekujemy. Cztery centralne zasady etyki pielęgnarskiej to autonomia, sprawiedliwość, troska i niekrzywdzenie.

Autonomia respektuje samodzielność jednostki. Opiekunowie wspierają mieszkańców w podejmowaniu decyzji i akceptują ich wybory, nawet jeśli różnią się od własnego zdania. Autonomia wymaga świadomej zgody, przy czym opiekunowie udzielają informacji jasno i zrozumiale.

Sprawiedliwość oznacza, że wszystkim osobom w porównywalnych sytuacjach można zapewnić równe szanse i traktowanie. Opiekunowie powinni działać uczciwie i nie faworyzować ani nie dyskryminować mieszkańców ze względu na wiek, płeć, pochodzenie czy chorobę. Zasoby powinny być rozdzielane sprawiedliwie.

Troska to wyraz współczucia i osobistej uwagi. Opiekunowie powinni rozpoznawać potrzeby mieszkańców i indywidualnie na nie reagować. Oferują wsparcie emocjonalne i pomoc tam, gdzie jest to potrzebne. Troska obejmuje również ochronę przed zagrożeniami oraz zapewnienie dobrostanu.

Niekrzywdzenie zobowiązuje opiekunów do unikania działań, które mogą powodować szkodę. Wymaga to rozważenia ryzyk i korzyści planowanych działań. Opiekunowie wykorzystują swoją wiedzę fachową, aby zapobiegać niepotrzebnym obciążeniom mieszkańców i minimalizować ryzyko związane z opieką.

Te etyczne zasady działają wspólnie i mają zastosowanie w każdej sytuacji pielęgnacyjnej. Konflikty między zasadami wymagają starannego rozważenia etycznego i profesjonalnej refleksji, aby podejmować odpowiedzialne decyzje.

2.3 Teorie etyczne

Teorie etyczne oferują różnorodne perspektywy na działanie moralne i są istotnymi narzędziami do orientacji w praktyce pielęgniarstwa. Często odnosimy się do trzech znaczących teorii etycznych: deontologii, utilitaryzmu i etyki cnót.

Deontologia opiera się na zasadach i obowiązkach. Ta teoria podkreśla, że działania same w sobie są moralnie właściwe lub niewłaściwe, niezależnie od ich konsekwencji. W kontekście opieki oznacza to, że istnieją określone obowiązki, które opiekunowie muszą spełniać, takie jak poszanowanie autonomii i zasady nieszkodzenia. Te zobowiązania obowiązują niezależnie od wyniku działania. Przykładem może być przestrzeganie przepisów dotyczących ochrony danych, bez względu na to, czy ich naruszenie spowoduje bezpośrednie szkody.

Utilitaryzm koncentruje się natomiast na konsekwencjach działania. Celem jest osiągnięcie największego szczęścia dla jak największej liczby ludzi. W opiece oznacza to podejmowanie decyzji, które maksymalizują dobro wszystkich zainteresowanych. Rozważania utilitarystyczne mogą odgrywać rolę na przykład w podziale zasobów, gdy opiekunowie rozważają, które zachowanie przyniesie najlepszy rezultat dla największej liczby ludzi. Mogą wystąpić konflikty, gdy dobro jednostki musiałoby zostać poświęcone dla rzekomego większego dobra.

Etyka cnót skupia się na osobie działającej i jej cechach charakteru. Ta teoria mniej pyta o to, co konkretnie należy zrobić, a bardziej, co zrobiłaby osoba cnotliwa. W obszarze opieki oznacza to, że opiekunowie powinni rozwijać takie cechy jak współczucie, cierpliwość i odwaga. Etyka cnót podkreśla znaczenie ciągłego osobistego i zawodowego rozwoju. Opiekunowie są zachęcani do myślenia poza rutynowymi czynnościami i refleksyjnego dostosowywania się do wyzwań etycznych.

Zastosowanie tych teorii etycznych w praktyce umożliwia opiekunom uwzględnienie różnych perspektyw w procesie podejmowania decyzji. Nie oferują one prostych odpowiedzi, ale pomagają analizować i badać złożoność decyzji moralnych w codziennej praktyce pielęgniarstwa.

2.4 Etyczne podejmowanie decyzji w codziennej opiece.

Dokonywanie decyzji etycznych w codziennej opiece wymaga zastosowania zasad i teorii do konkretnych sytuacji. Chodzi o podejmowanie praktycznych decyzji, które są zarówno moralnie uzasadnione, jak i odpowiadają potrzebom mieszkańców.

Kroki podejmowania decyzji:

1. **Analiza sytuacji:** Najpierw sytuacja jest dokładnie analizowana, włączając wszystkie istotne fakty i zaangażowane osoby. Zadaj sobie pytania: Co dokładnie się wydarzyło? Kto jest dotknięty? Jakie potrzeby i życzenia mają mieszkańcy?
2. **Definicja problemu:** Wyjaśnij, jaki jest problem etyczny lub dylemat. Czy jest konflikt między zasadami etycznymi, takimi jak autonomia a opieka? Czy obowiązujące przepisy prawne i przekonania moralne się wykluczają?
3. **Opracowanie opcji:** Opracuj możliwe działania. Zidentyfikuj różne sposoby rozwiązania istniejącego problemu. Uwzględnij przy tym wszystkie zasady etyczne: Jakie korzyści i wady mają poszczególne opcje?
4. **Ocena etyczna:** Analizuj i oceniaj każdą opcję z uwzględnieniem zasad i teorii etycznych. Zastanów się, które działanie jest najlepiej uzasadnione z punktu widzenia deontologii, utilitaryzmu czy etyki cnót.
5. **Podejmowanie decyzji:** Podejmij najlepszą możliwą decyzję, opierając się na rozważeniu wszystkich istotnych informacji i rozważań etycznych. Pamiętaj, aby działać odpowiedzialnie i zgodnie z standardami zawodowymi.
6. **Wdrożenie:** Realizuj podjętą decyzję. Upewnij się, że wszystkie zaangażowane osoby są poinformowane i przeprowadzono niezbędne działania.
7. **Refleksja:** Przeanalizuj później proces podejmowania decyzji i jego rezultat. Co dobrze zadziałało? Co można poprawić? Ciągła refleksja wspiera przyszłe procesy podejmowania decyzji i osobisty rozwój personelu opiekuńczego.

W dokonywaniu decyzji etycznych w codziennej opiece kluczowe jest pozostanie elastycznym i zdolnym do dostosowywania się. Każde środowisko opiekuńcze jest dynamiczne i często wymaga szybkiego dopasowania się do nowych sytuacji. Solidne zrozumienie etyczne wspiera cię w kompetentnym i empatycznym reagowaniu na zmiany. Wymiana z kolegami i włączenie zespołów multiprofesjonalnych może dodać cennych perspektyw, które prowadzą do najlepszych rozwiązań dla wszystkich zaangażowanych.

3 Radzenie sobie z umieraniem i śmiercią w opiece nad osobami starszymi

3.1 Umieranie jako część cyklu życiowego

Cykl życia obejmuje narodziny, dzieciństwo, dorosłość i śmierć jako naturalne zakończenie. Umieranie nie jest izolowanym działaniem, lecz istotną częścią tego cyklu. Akceptacja tej prawdy jest ważna dla opiekunów, aby właściwie pracować z osobami umierającymi.

Biologiczny proces umierania często rozpoczyna się na długo przed oczywistym końcem. Przewlekłe choroby lub degeneracja mogą zapoczątkować ostatni etap życia, na długo przed nadejściem śmierci. Ten czas daje możliwość intensywnego odpowiadania na potrzeby umierających i wspierania pozostałej jakości życia.

Opiekunowie powinni postrzegać umieranie jako naturalny proces. Każdy człowiek przeżywa ten proces indywidualnie, w zależności od czynników biologicznych, psychologicznych, społecznych i duchowych. Wymagana jest wrażliwość i empatia, aby szanować te indywidualne różnice i zachować autonomię osób dotkniętych.

Kulturowe i społeczne wyobrażenia o umieraniu kształtują postrzeganie procesu umierania. Opiekunowie muszą nieustannie zmagać się z różnymi perspektywami, aby móc oferować kulturowo kompetentną opiekę. Przekonania religijne i tradycje kulturowe mieszkańców powinny być respektowane i integrowane w planowanie opieki.

Towarzystwo umierającym wymaga oprócz umiejętności praktycznych także emocjonalnej wrażliwości. Opiekunowie muszą rozwijać umiejętność słuchania osób dotkniętych i traktowania ich lęków, pragnień i nadziei poważnie. Komunikacja jest kluczowa, aby stworzyć zaufanie i godnie kształtować proces umierania.

Podchodzenie do osób umierających zachęca opiekunów do zmierzenia się z własną śmiertelnością. Ta refleksja wzmacnia zrozumienie i wspiera empatyczne towarzyszenie w umieraniu. W opiece śmierć oznacza nie tylko stratę, lecz także spełnienie, wspierając jakość życia do samego końca.

Zmierzanie się z umieraniem jako częścią cyklu życia przyczynia się do docenienia życia w jego pełni. Uznanie i szacunek wobec umierających tworzą środowisko, w którym naturalny koniec życia może być przeżywany z godnością i największą możliwą jakością.

7 To tylko podgląd

Pełna książka jest dostępna na <https://www.altenpflege.de> dla zarejestrowanych użytkowników. Rejestracja i korzystanie są bezpłatne. Osoby, które nie chcą się rejestrować, mogą przekazać kwotę podaną na stronie 2 za pomocą Paypala na adres buchhaltung@factsoft.de, podając zarówno tytuł książki, jak i adres e-mail. Następnie otrzymają PDF wysłany e-mailem.

Oprócz bezpłatnego dostępu do podręczników rejestracja na [altenpflege.de](https://www.altenpflege.de) umożliwia bezpośrednie aplikowanie na oferty pracy. Można także samemu zamieścić bezpłatne ogłoszenie o pracy. Dołączcie również do społeczności [altenpflege.de](https://www.altenpflege.de).